

Magdalena Kogut-Jaworska

Rozwój gospodarczy jako płaszczyzna oddziaływań w strategiach lokalnych

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 61, 161-172

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAGDALENA KOGUT-JAWORSKA

Uniwersytet Szczeciński

ROZWÓJ GOSPODARCZY JAKO PŁASZCZYZNA ODDZIAŁYWAŃ W STRATEGIACH LOKALNYCH

Wstęp

Podstawą rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarach lokalnych jest stała poprawa warunków do wzrostu przedsiębiorczości. Przedsiębiorczość, która może być różnie interpretowana w teorii, w praktyce znajduje zawsze jednakowo ważne umocowanie. Dzięki niej bowiem wykreowane zostają nowe produkty i usługi, wzrasta zamożność mieszkańców jednostek terytorialnych, tworzone są nowe miejsca pracy. Odpowiednio stymulowany rozwój gospodarczy przejawia się w korzyściach dla budżetu lokalnego, w postaci nowych źródeł zwiększających wpływy budżetowe, lub bardziej racjonalnym wydatkowaniem środków publicznych. Powyższe przesłanki, oprócz wielu innych, decydują o konieczności respektowania sfery gospodarczej w zarządzaniu rozwojem lokalnym, którego narzędziem planistycznym i realizacyjnym jest strategia rozwoju lokalnego.

W artykule przedstawiono zagadnienia związane ze strategiami gminnymi, eksponującymi kwestie stymulowania rozwoju gospodarczego na obszarach lokalnych. Ponadto przedstawiono funkcje strategii rozwoju zorientowanej na pobudzenie lokalnej gospodarki oraz omówiono ważniejsze elementy strategicznych planów rozwoju na przykładzie gmin województwa zachodniopomorskiego, znajdujących się w sąsiedztwie Szczecina.

1. Orientacja na rozwój gospodarczy w programowaniu rozwoju lokalnego

Samorząd terytorialny realizuje różnorodne zadania. Do ważniejszych z nich, choć nieobligatoryjnych, należy realizowanie programów wspierających gospodarkę. Realizacja zadań progospodarczych powinna odbywać się przy respektowaniu zasad interesu publicznego, które są fundamentem działalności jednostek samorządu terytorialnego (jst). Władze samorządowe powinny z zaangażowaniem, ale i ostrożnością, włączać się bezpośrednio lub pośrednio w sferę lokalnej gospodarki. W kontekście powyższego, zasadne i potrzebne wydaje się zarządzanie rozwojem lokalnym w tej sferze, w szczególności zarządzanie procesowe przy wykorzystaniu strategii rozwoju lokalnego, zorientowanej na tworzenie warunków do funkcjonowania lokalnej przedsiębiorczości.

Jst mogą uczestniczyć w przedsięwzięciach gospodarczych poprzez różne formy. Mogą być bezpośrednim nabywcą towarów i usług od podmiotów gospodarczych, m.in. dokonując zakupów na potrzeby realizowanych zadań. W innym ujęciu, jako organy władzy publicznej, mogą podejmować przewidziane prawem działania, mające na celu tworzenie przyjaznych warunków do rozwoju przedsiębiorczości i prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty prywatne. W końcu, jednostki samorządowe mogą prowadzić działalność o charakterze gospodarczym w ramach systemu gospodarki komunalnej¹. Wspomniane kierunki zaangażowania lokalnego wskazują na szerokie możliwości jednostek samorządu lokalnego w oddziaływaniu na lokalny rozwój gospodarczy.

Z punktu widzenia zarządzania rozwojem lokalnym zasadnicze znaczenie ma procedura planowania i realizacji zadań lokalnych zorientowanych na tworzenie warunków do powstawania i rozwoju rodzimych przedsiębiorstw oraz przyciągania inwestorów zewnętrznych. Logika budowy strategii rozwoju lokalnego zorientowana na kulturę przedsiębiorczości przesądza wówczas o uczestnikach lokalnej gry („aktorach lokalnych”), o sposobach ich udziału w realizacji strategii (m.in. alianse strategiczne, sieci kooperacyjne), dokonuje wyboru opcji

---

¹ L. Jędrzejewski, *Gospodarka finansowa samorządu terytorialnego w Polsce. Wybrane zagadnienia*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 2007, s. 28.

rozwojowych oraz wskazuje podstawowe sfery aktywności (np. wzmocnienie lokalnych trendów rozwojowych, nacisk na integrację społeczną)².

Oddziaływanie na lokalny rozwój gospodarczy poprzez zapisy strategii jest zdeterminowane m.in. urynkowaniem gospodarki, zdecentralizowanym systemem zarządzania zasobami publicznymi, artykułowaniem przez społeczność lokalną kwestii interesów społecznych i ekonomicznych. Pojawiające się z jednej strony, zagrożenie konkurowania o – z natury rzeczy – rzadkie zasoby, a z drugiej strony, potrzeba utrzymania się na runku w warunkach odczuwalnej konkurencji lokalnych przedsiębiorstw, zmienia zasadniczo zakres i formy oddziaływania samorządu terytorialnego na procesy planowania strategicznego rozwoju gospodarczego na jego obszarze.

Zapisy strategicznych planów powinny zależeć od czynników endo- i egzogenicznych. Szczególnie ważna jest tu konieczność dokonywania wyboru zakresu i metod oddziaływania na przedsiębiorstwa lokalne. W odniesieniu do nich niezbędne wydaje się zadanie szeregu pytań, w tym dotyczących np.³:

- kondycji gospodarki lokalnej,
- przyjętych dotąd metod jej regulowania,
- pożądaných przyszłych stanów gospodarki,
- możliwych i skutecznych sposobów jej regulowania,
- sposobów zapewnienia odpowiednich warunków dla działalności gospodarczej.

Strategia rozwoju lokalnego eksponująca kwestie gospodarcze będzie polegała na ustaleniu konkretnych celów rozwoju, możliwych do osiągnięcia w bliższej i dalszej przyszłości, metod, które zostaną zastosowane w realizacji ustalonych celów, oraz zestawu środków, jakie zostaną wykorzystane do ich osiągnięcia. Działania w sferze gospodarczej sprowadzą się do określenia zestawu inicjatyw w zakresie dotyczącym m.in.⁴:

---

² Por. Z. Strzelecki (red.), *Gospodarka regionalna i lokalna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 170.

³ E. Zeman-Miszewska, *Wpływ samorządów lokalnych na zachowania rynkowe przedsiębiorstw*, w: D. Kopycińska (red.), *Zachowania rynkowe w teorii i praktyce*, Print Group Daniel Krzanowski, Szczecin 2007, s. 110.

⁴ Por. B. Słomińska, *Gmina w procesach stymulowania przedsiębiorczości*, „Samorząd Terytorialny” 2007, nr 3, s. 20.

- koordynacji działalności podmiotów gospodarujących na danym terenie w celu realizacji przez nie maksimum korzyści dla całego systemu,
- rozwiązywania konfliktów, które mogą pojawić się między różnymi podmiotami lokalnymi,
- inicjowania przedsięwzięć gospodarczych, korzystnych z punktu widzenia harmonizacji rozwoju,
- inicjowania współpracy między przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami konsumenckimi,
- współdziałania w inwestycjach o szczególnym znaczeniu dla jednostki samorządowej,
- kreowania korzystnych warunków do powstawania i rozwoju przedsiębiorstw na obszarze lokalnym.

Strategia lokalna eksponująca kwestie gospodarcze powinna być zorientowana na skuteczne wykorzystanie miejscowych potencjałów, realizację koniecznych etapów prowadzących do realizacji głównych celów, a także przewidywanie możliwych działań alternatywnych. Powinna być otwarta w wymiarze egzogenicznym, przez co efekty jej realizacji będą odczuwalne nie tylko na poziomie jednej gminy, lecz również jednostek samorządowych znajdujących się w jej sąsiedztwie.

2. Zakres i funkcje strategii rozwoju lokalnego zorientowanej na pobudzanie gospodarki

Strategia lokalna zorientowana na pobudzanie rozwoju gospodarczego, to strategia, której przedmiotem oddziaływania stają się zadania fakultatywne. Zadania fakultatywne nie wynikają z regulacji kompetencyjnych jako dyspozycje ustawowe dla działalności gminy czy powiatu. Na ich realizację natomiast pozwala tzw. kompetencja generalna wyrażona w ustawie o samorządzie gminnym⁵, która ze względu na fakt, że zadania te są istotne dla prawidłowego rozwoju danej jst, pozwala uznać je za przedmiot samorządowych oddziaływań.

Rolą władz lokalnych, jako animatora procesów rozwojowych, jest stworzenie warunków stabilnego, harmonijnego i dynamicznego rozwoju gospo-

---

⁵ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminy, tekst jednolity art. 6 ust. 1, DzU 2001, nr 142, poz. 1591, z późn. zm.

darczego danej jednostki terytorialnej⁶, przy wykorzystaniu wszystkich tych zasobów, uwarunkowań, możliwości i szans wynikających z otoczenia, które temu rozwojowi mogą służyć. Samorząd gminny jest zatem elementem sterującym procesami lokalnego rozwoju gospodarczego. Jego działania nie powinny ograniczać się wyłącznie do sfery regulacji, lecz obejmować również wpływ na kształt sfery realnej, zwłaszcza przez stymulowanie rozwoju gospodarczego, racjonalne zagospodarowanie przestrzeni, ochronę zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego. Innymi słowy, władze gminy winny pełnić funkcje⁷:

- stymulujące, tzn. pobudzające i dynamizujące procesy rozwojowe w gminie, w tym gospodarki lokalnej,
- regulacyjne, tzn. przeciwdziałające pojawiającym się sprzecznościom i konfliktom pomiędzy różnymi podmiotami gospodarującymi, a także eliminujące występujące bariery (progi) rozwojowe lub ograniczające negatywne skutki ich występowania.

Można wskazać, że najczęściej rezultatem strategii rozwoju lokalnego zorientowanej na rozwój gospodarczy staje się zbudowanie systemu wsparcia przedsiębiorców, opartego m.in. na:

- inwestycjach i wydatkach budżetowych,
- preferencjach fiskalnych,
- nawiązaniu współpracy międzysektorowej,
- przygotowaniu warunków do działalności gospodarczej lub jej rozszerzenia,
- promocji i obsłudze inwestorów,
- polityce edukacyjnej i polityce rynku pracy.

---

⁶ J. Kot, *Rozwój lokalny – jego istota, cele i czynniki*, w: T. Markowski, D. Stawasz (red.), *Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001, s. 159.

⁷ M. Ziółkowski, M. Goleń, *Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym*, w: H. Sochacka-Krysiak (red.), *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, SGH, Warszawa 2003, s. 50. W tym jednak miejscu warto przytoczyć inny sposób pojmowania tych dwóch podstawowych funkcji gminy, mianowicie podawany przez S.L. Bagdzińskiego i odnoszący się do programowania lokalnego rozwoju gospodarczego. Autor przez funkcję stymulującą rozwój lokalny rozumie kształtowanie środowiska *business environment* i realizację inwestycji infrastruktury technicznej, natomiast do funkcji regulacyjnej zalicza m.in. stanowisko władz samorządowych wobec gospodarki podporządkowanej tym władzom. Ponadto autor wyróżnia dwie dodatkowe funkcje, tj. promocyjno-informacyjną oraz kontrolno-koordynacyjną. Szerzej na ten temat: S.L. Bagdziński, *Lokalna polityka gospodarcza (w okresie transformacji systemowej)*, Wydawnictwo UMK w Toruniu, Toruń 1994, s. 45.

Strategia rozwoju lokalnego może być postrzegana jako zestaw działań warunkujących aktualne i przyszłe zaangażowanie podmiotów lokalnych. W takim ujęciu jej funkcje polegać będą na wariantowaniu zachowań „aktorów lokalnych” w konkretnych warunkach decyzyjnych. W szczególności dotyczyć to będzie procesu realizacyjnego, w którym wizja i wyznaczone cele będą przełożone na konkretne zapisy programów realizacyjnych. Funkcją strategii będzie tu z pewnością wdrożenie realizacji planu rozwoju za pomocą zawartych w nim metod, narzędzi i środków.

Istotą strategii jest dokonywanie wyborów. Wybory najczęściej dotyczą ogólnych zapisów, niezbędnych i wystarczających do osiągnięcia celów rozwojowych. Istnieje tu jednak niebezpieczeństwo wpisania do strategii wszelkich mało realnych „pomysłów na przyszłość”. Ponadto strategia rozwoju gospodarczego powinna być spójna i wolna od wewnętrznych sprzeczności.

Do podstawowych funkcji strategii lokalnej zorientowanej na rozwój gospodarczy można przypisać te, które są najczęściej przywoływane, a dotyczą szeroko ujmowanej, ogólnej strategii rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród podstawowych funkcji strategii wymienia się przede wszystkim⁸:

- funkcję aktywizacji, nawiązującą do uruchamiania i pobudzania myślenia zbiorowego i zespołowego o problemach rozwojowych i koncepcjach związanych z przyszłością struktury lokalnej,
- funkcję koncentracji, oznaczającą skupienie działań na najważniejszych problemach dla rozwoju jednostki lokalnej i efektywne alokowanie ograniczonych zasobów komunalnych,
- funkcję orientacji, polegającą na konsekwentnym ukierunkowaniu wszelkich działań podejmowanych w strukturze lokalnej w taki sposób, by zapewnić urzeczywistnienie wyznaczonych priorytetów rozwojowych (wizji i celów),
- funkcję spójności, rozumianą jako sposobność i narzędzie do eliminowania lub łagodzenia konfliktów ujawniających się w skali lokalnej oraz środek umożliwiający harmonizowanie działań aktorów sceny lokalnej,
- funkcję elastyczności, związaną z kształtowaniem umiejętności wyprzedzającego rozpoznania przyszłych uwarunkowań rozwoju oraz

---

⁸ J. Biniecki, B. Szczupak, *Strategiczne myślenie o przyszłości gminy*, Akademia Ekonomiczna, Katowice 2004, za: Z. Strzelecki (red.), op.cit., s. 172.

podejmowania stosownych działań w zależności od stopnia urzeczywistniania się któregoś z antycypowanych scenariuszy przyszłości.

Konkludując, warto dodać, że strategia rozwoju ukierunkowana na rozwój gospodarczy powinna być odbierana przez lokalnych decydentów jako środek ułatwiający podejmowanie decyzji, pozwalający łatwo rozwiązywać przyszłe dylematy dotyczące wyborów i propozycji działań. Jako narzędzie zarządzania strategicznego strategia może ułatwić osiągnięcie kompromisów i akceptacji w doborze środków jej realizacji. Ponadto powinna być ona wyrazem konsensusu społeczności lokalnej, przez co jej realizacja może stać się bardziej realna. Strategia lokalna zorientowana na rozwój gospodarczy powinna być zatem kompromisem między początkowymi pomysłami na stymulowanie gospodarki, ograniczonymi środkami i zasobami, za pomocą których tworzone są warunki do pobudzania rozwoju gospodarczego.

3. Rozwój przedsiębiorczości w strategiach wybranych gmin Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Pobudzanie rozwoju gospodarczego daje bardzo wymierne efekty zarówno na szczeblu lokalnym, jak i regionalnym. Szczególnie mocno akcentowanymi efektami współpracy są rezultaty przedsięwzięć partnerskich lub inicjatyw tworzonych w ramach obszarów metropolitalnych.

Działalność jednostek samorządu lokalnego w ramach obszaru metropolitalnego wiąże się z wieloma korzyściami. W szczególności, utworzenie struktury metropolitalnej łączy się z podjęciem działań, które w swoich zamierzeniach mają doprowadzić do wzmocnienia związków między ośrodkiem centralnym (miastem) a obszarami przyległymi. Ponadto współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie spójnej (lub wspólnej) polityki społecznej i gospodarczej pozwala na wypracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu urbanizacji, połączenie sieci transportowej i łączności, wzmocnienie kapitału społecznego. Pociąga to za sobą wzrost gospodarczy, ulegają zmniejszeniu negatywne skutki migracji (szczególnie ludzi młodych, aktywnych i wykształconych) w kierunku kilku sprawniej funkcjonujących miast, uruchamia się proces zapobiegania peryferyzacji miast, gmin i regionu.

W kontekście powyższego interesującą kwestią może okazać się zgodność strategii i polityk rozwoju w sferze gospodarczej miast i gmin działających w jednej strukturze metropolitalnej, a w szczególności perspektywa pogłębienia wzajemnej korzystnej współpracy między tymi jednostkami. Współdziałanie dotyczące wspomnianej kwestii między większym ośrodkiem miejskim a jego najbliższym otoczeniem było przedmiotem analizy „Zgodność polityk Szczecina i gmin sąsiednich. Wstępna analiza”⁹. Podstawową przesłanką do podjęcia tematyki opracowania była zaś potrzeba wspólnego tworzenia, rozwoju i korzystania z infrastruktury komunalnej, drogowej, komunikacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej, społecznej, mieszkaniowej i przemysłowej. Do głównych zamierzeń analitycznych zaliczono m.in.:

- wskazanie podstawowych funkcji i atrybutów obszarów metropolitalnych,
- porównanie strategii, programów, planów rozwojowych (wskazanie na synergię, obszary współpracy, ale również określenie braków, sprzeczności i niedopasowań),
- zweryfikowanie oczekiwań, zamierzeń, planów, ocen gmin ościennych w stosunku do zasobów i zamierzeń Szczecina.

Wnikliwa analiza dopasowania polityk gmin do funkcji metropolitalnych aglomeracji szczecińskiej została przeprowadzona na module jednostek znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina, tj.: gminy wiejskiej Dobra Szczecińska, gminy miejsko-wiejskiej Goleniów, gminy miejsko-wiejskiej Gryfino, gminy wiejskiej Kobyłanka, gminy wiejskiej Kołbaskowo, gminy miejsko-wiejskiej Police, gminy wiejskiej Stare Czarnowo, miasta Stargard Szczeciński. Analiza zgodności została natomiast przeprowadzona w rozbiciu na konkretne sektory, które w przyszłości mogą stworzyć podstawę dla spójnej strategii rozwoju dla aglomeracji lub też organizację wybranych przedsięwzięć inwestycyjnych o charakterze ogólnometropolitalnym.

Polityka wspierania przedsiębiorczości należy do obszarów szczególnego zainteresowania władz lokalnych wszystkich badanych gmin. Należy wskazać, że najczęściej powtarzającym się celem rozwoju gospodarczego wpisywanym w strategiach i planach przyszłych działań analizowanych jednostek

⁹ *Zgodność polityk Szczecina i gmin sąsiednich. Wstępna analiza*. Praca Zrealizowana na podstawie umowy nr WRMiFP-III/AM/342-1/76/U/07 zawartej pomiędzy Gminą Miasto Szczecin i Zachodniopomorską Agencją Rozwoju Regionalnego SA w Szczecinie, Szczecin, grudzień 2007 r.

jest ściąganie inwestorów zewnętrznych oraz wsparcie miejscowych przedsiębiorców. W odniesieniu do konkretnych działań prorozwojowych, najczęściej spotykanymi są: przygotowanie terenów pod inwestycje, tworzenie klubów przedsiębiorców, organizowanie szkoleń i wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Rzadziej wykorzystywanym narzędziem wsparcia jest system preferencji fiskalnych, tworzenie lokalnych funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych oraz inkubatorów przedsiębiorczości (por. tabela 1).

Tabela 1

Opis związków i głównych relacji między zapisami progospodarczymi strategii lokalnych SOM

Gmina	Ważniejsze cele rozwoju gospodarczego						Opis relacji w odniesieniu do zapisów Strategii Szczecina
	Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości	Pozyskanie znaczących inwestorów zewnętrznych	Wsparcie innowacyjności	Współtworzenie środowiska otoczenia biznesu	Wykorzystanie majątku komunalnego	Oddziaływanie na rynek pracy	
Szczecin	*	*	*	*	*	*	-
Dobra Szczecińska		*			*		aktywność eksploracyjna
Goleniów	*		*	*	*	*	aktywność ponadlokalna
Gryfino	*					*	aktywność eksploracyjna
Kobylanka	*	*					aktywność eksploracyjna
Kołbaskowo	*	*	*		*		aktywność ponadlokalna
Police	*	*	*	*	*		aktywność ponadlokalna
Stare Czarnowo	*	*			*	*	aktywność ponadlokalna
Stargard Szczeciński	*	*		*		*	aktywność ponadlokalna

Źródło: opracowanie na podstawie *Strategia Rozwoju Szczecina*, maj 2002 r.; *Strategia Rozwoju gminy Dobra*, *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Goleniów do 2015 roku*, Goleniów, grudzień 2008 r.; *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kobylanka 2004–2013*, Kobylanka, czerwiec 2004 r.; *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kołbaskowo*, Kołbaskowo, 31 stycznia 2008 r.; *Strategia Rozwoju dla Gminy Police do roku 2020*, wrzesień 2006 r.; *Strategia Rozwoju Gminy Stare Czarnowo*, Stare Czarnowo, czerwiec 2003 r.; *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Stargardu Szczecińskiego*, Stargard Szczeciński, lipiec 2000 r.; *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gryfino*, maj 2008 r.

Z dokonanego porównania wynika, że w strategiach Szczecina i gmin sąsiednich wiele uwagi poświęca się problematyce rozwoju gospodarczego. Szczególnie zadowalający jest fakt, że w żadnym dokumencie o charakterze strategicznym nie zawarto zapisów konfliktowych, sprzecznych lub niedopasowanych. Większość przewidzianych w strategiach elementów systemu oddziaływania na lokalną przedsiębiorczość postuluje konieczność rozwinięcia elementów otoczenia okołobiznesowego, w tym w szczególności instrumentów finansowych i miejsc, gdzie młode firmy mogą rozwinąć swoją działalność. Z przeprowadzonych ocen wynika, że kierunkiem głębokiej współpracy powinno być zatem współdziałanie, którego efekty mają charakter ponadlokalny.

Ze względu na ryzyko konkurowania międzygminnego, tym samym np. utracenia pozycji gospodarczej, istotny jest problem odpływu wykwalifikowanej siły roboczej do miejsc bardziej rozwiniętych gospodarczo. Dla zachowania pozycji ekonomicznej Szczecina i Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego ważny jest także zapis dotyczący zabiegania o inwestora zewnętrznego, który mógłby zapewnić miejsca pracy mieszkańcom sąsiadujących ze sobą gmin oraz poprawić jakość życia na wspólnym subregionalnym obszarze.

Zakończenie

Rozwój lokalny to proces, którego głównym zadaniem jest podnoszenie konkurencyjności danego obszaru i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych na obszarze subregionalnym. Silnym fundamentem wspólnych celów i efektów działania jest tu połączona koncepcja rozwoju gmin sąsiadujących dla obszaru metropolitalnego. Wypracowana i zaakceptowana przez wszystkich koncepcja pozwala skuteczniej kształtować wewnętrzną strukturę społeczną, gospodarczą i przestrzenną na obszarach kilku lub kilkunastu gmin.

Współpraca w ramach układu metropolitalnego samorządów lokalnych, dotycząca podejmowania wspólnych działań sfery gospodarczej, to jeden z najważniejszych czynników służących podnoszeniu rangi i konkurencyjności regionu na arenie krajowej, a także mający wpływ na kształtowanie i funkcjonowanie jego wewnętrznej struktury przestrzennej. Dla rozwiązywania

trudnych spraw aglomeracji miejskich należy, zgodnie z formułą pomocniczości, przyjmować rozwiązania funkcjonalne, które w najmniej kosztowny sposób integrują w system kompetencyjny gmin działających na jednym dużym obszarze. Takie podejście umożliwi wspólną organizację działań inwestycyjnych, w tym przede wszystkim w zakresie sieci kolejowych, komunikacji publicznej na całym obszarze, koordynację transportu kolejowego, zarządzanie infrastrukturą techniczną oraz pobudzanie rozwoju gospodarczego. Partnerstwo i współpraca w ramach metropolii pozwalają przez to wyznaczyć i realizować bardziej ambitne i nowoczesne cele rozwoju gospodarczego.

Literatura

- Bagdziński S.L., *Lokalna polityka gospodarcza (w okresie transformacji systemowej)*, Wydawnictwo UMK w Toruniu, Toruń 1994.
- Biniecki J., Szczupak B., *Strategiczne myślenie o przyszłości gminy*, Akademia Ekonomiczna, Katowice 2004.
- Jędrzejewski L., *Gospodarka finansowa samorządu terytorialnego w Polsce. Wybrane zagadnienia*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 2007.
- Kot J., *Rozwój lokalny – jego istota, cele i czynniki*, w: T. Markowski, D. Stawasz (red.), *Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001.
- Słomińska B., *Gmina w procesach stymulowania przedsiębiorczości*, „Samorząd Terytorialny” 2007, nr 3.
- Strzelecki Z. (red.), *Gospodarka regionalna i lokalna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminy, DzU 2001, nr 142, poz. 1591, z późn. zm.
- Zeman-Miszewska E., Wpływ samorządów lokalnych na zachowania rynkowe przedsiębiorstw, w: D. Kopycińska (red.), *Zachowania rynkowe w teorii i praktyce*, Print Group Daniel Krzanowski, Szczecin 2007.
- Ziółkowski M., Goleń M., *Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym*, w: H. Sochacka-Krysiak (red.), *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, SGH, Warszawa 2003.

ECONOMIC DEVELOPMENT AS A PLANE INTERACTIONS IN LOCAL STRATEGIES

Summary

Stimulating entrepreneurship is an important area of local government economic policy. Economic development policy is essential to develop the overall strategy for local development. In this context, the main objectives have been selected to develop an analytical indication of the role and place strategies to support local enterprise and analyzing the consistency of strategic documents on the example of Szczecin and neighboring municipalities.

Translated by Magdalena Kogut-Jaworska